

Oponentský posudek

na doktorskou dizertační práci **Mgr. Kateřiny Hollé,**
„Sexuální dysfunkce u českých žen“

oponent: **MUDr. Radim Uzel, CSc.,** Ústav sociální práce Univerzity Hradec Králové

Předložená doktorská dizertační práce obsahuje 125 stran textu, 8 stran bibliografie (celkem 142 literárních citací, z toho 12 – 8% od českých autorů) a jako přílohy text použitého dotazníku a články autorů Hollá, K., Weiss, P. a Hollý, M.: K novým koncepcím ženských sexuálních dysfunkcí a jejich významu pro psychologickou praxi, který byl dne 17. dubna 2012 přijat do tisku časopisem „Československá psychologie“.

Všeobecná charakteristika práce

V teoretické části autorka shrnuje dosavadní poznatky o sexuálních dysfunkcích ženy. Zabývá se jejich tříděním a současným novým pojetím jejich kategorií. Jako příčinu dysfunkcí vidí správně kombinaci faktorů biologických, psychologických a sociálních. Zvláštní pozornost věnuje poruchám sexuální apetence, vzrušení a zejména poruchám orgastické funkce. Samostatně pak pojednává o rozdílech mezi sexuální funkcí muže a ženy. Ženskou sexualitu chápe jako více plastickou, flexibilní a více reagující na sociokulturní vlivy. Rozdíly chápe jako důsledek výrazné asymetrie investic mužského a ženského pohlaví v reprodukčním chování. Nemalá pozornost je věnována také ženským bolestivým sexuálním poruchám včetně případů vaginismu.

Empirickou část práce pak představuje anonymní dotazníkové šetření výběrového souboru 1000 mužů a 1000 žen starších 15 let. Soubor byl reprezentativní podle posledního sčítání lidu u roku 2001, výsledky pak statisticky testovány.

Tato část práce mapuje prevalenci sexuálních dysfunkcí v české populaci, zabývá se vlivem léčby na spokojenost respondentů a důsledky sexuálních dysfunkcí na kvalitu partnerských vztahů a sexuální chování.

Přednosti předložené práce

Práce obsahuje významné porovnání prevalence ženských sexuálních dysfunkcí v České republice s jejich výskytem uváděných v některých zahraničních pracích. Pozoruhodný je vyšší výskyt dyspareunie v USA a vaginismu v tradičních islámských kulturách. Rovněž výrazně nižší výskyt poruch orgasmu u žen v ČR v porovnání se zahraničními výzkumy je nápadný. Autorka to vysvětluje nejednotností definic a různou informovaností žen o sexuální problematice.

Významným poznatkem pro praxi je poznatek, že léčbu sexuálních dysfunkcí není možno redukovat pouze na postupy farmakologické a chirurgické. Autorka do této problematiky vnáší správné psychologické hledisko zdůrazněním problémů vztahových a partnerských. Správně zdůrazňuje, že ženské sexuální dysfunkce není možno posuzovat izolovaně, ale vždy v kontextu párového partnerského vztahu.

Přestože tyto poznatky byly již dříve reflektovány v některých zahraničních pracích, autorka v důsledku svého statistického šetření tvůrčím způsobem zdůraznila jejich význam pro terapeutickou praxi v České republice.

Řešená problematika je výrazně aktuální, poznatky přinášejí rozvoj oboru klinické psychologie a obohacují terapeutické spektrum při každodenní péči o kvalitu sexuálního života.

Kritické připomínky

Autorka si je dostatečně vědoma určitých limitů své výzkumné práce. Všechny podobné výzkumy jsou totiž založeny na subjektivní výpovědi respondentů, které mohou být, a často ostatně bývají, zatíženy chybou. Je obtížné diferencovat závažnost udávaných dysfunkcí bez možnosti individuálního dialogu s respondentem. V práci je však správně uvedeno, že podobnou chybou trpí vlastně i všechny zahraniční práce, takže je docela dobře možno jejich výsledky vzájemně srovnávat. Je však zapotřebí brát v úvahu i aktuální background ovlivněný lokální kulturou a eventuální mediální kampaní jako je v současné době např. „orgastický boom“ v USA.

V případě odlišného výskytu sexuálních dysfunkcí u žen osaměle žijících a žen žijících v párovém soužití by bylo vhodné zamyslet se nad vztahem příčiny a následku; zda je tedy osamělost ženy důsledkem její sexuální poruchy, nebo zda snad jiné příčiny vedoucí k osamělosti tuto dysfunkci nezpůsobí. Zda časté mimomanželské styky mohou způsobit sexuální dysfunkci, nebo zda ženy s dysfunkcí právě z tohoto důvodu vyhledávají stále nové partnery a hledají tím konečně bezproblémový sex a správnou sexuální satisfakci.

Konstatování na str. 114, že „spokojenost se sexuálním životem je u žen daleko více ovlivněna uspokojivou souloží než pouze pettingem nebo masturbací“ není možno zevšeobecňovat. Podle citace č. 108 (Philippsohn, S, a Harmann, U.) platí pouze pro německé ženy.

Velmi vágní je definice „penis jinam“ (str. 115). Vzhledem k ostatním kategoriím „do pochvy“, „do úst“, „do konečnicku“, „do ruky“, by autorka měla aspoň příkladem uvést „kam ještě“.

Na str. 33 je možno kromě názvu „frigidita“ uvést i alternativní termín „hypolibidimie“. Ačkoliv se jedná o synonymum, nepůsobí prý na ženy psychotraumatizujícím vlivem.

Mezi příčiny bolestivých sexuálních poruch na str. 39 a 40 doporučuji zdůraznit gynekologický zánět. Domnívám se, že vaginismus lze diferenciatně diagnosticky od dyspareunie oddělit. K příznakům vaginismu jako obranný mechanismus zmínit kromě mimovolného stahu svěračů ještě lordózu páteře.

Na str. 118 je sterilizace počítána mezi metody antikoncepce. Podle mezinárodní klasifikace jsou jako antikoncepce definovány pouze metody reverzibilní. Sterilizace a kastrace sem nepatří.

Bibliografii doporučuji rozšířit o některé základní práce českých autorů publikované v suplementu Moderní gynekologie a porodnictví pod názvem „Sexualita ženy“ vol. 14, č.1, březen 2005. (Z. Pastor: Ženské sexuální dysfunkce, S. Kratochvíl: Behaviorální terapie ženských sexuálních dysfunkcí, Z. Líbalová: Poporodní sexuální dysfunkce).

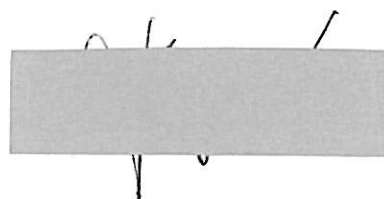
Nepodstatné jsou překlepy a pravopisné chyby: Str. 22 ř. 5 zdola „dostatek soukromí“, str. 110 č. a 5. ř. zdola: „Páry, které vyhledaly pomoc...referovaly...“, str. 118 10. ř. zdola „užívání“, str. 132 citace č.125 – řada překlepů v anglickém textu.

Závěr a doporučení

Doktorská dizertační práce Mgr. Kateřiny Hollé „Sexuální dysfunkce u českých žen“ řeší moderní a aktuální téma týkající se důležitého aspektu lidské sexuality. Práce na základě dobře odborně naprogramovaného výzkumu přináší nové vědecké poznatky s kvalitními a upotřebitelnými výstupy pro každodenní sexuologickou praxi. Autorka touto svou prací zcela zřetelně prokázala své schopnosti samostatné vědecké práce a tvůrčí vědeckou iniciativu.

Na základě předložené práce **doporučuji** odborné komisi pro obhajoby dizertační práce zřízené odborovou radou doktorského studijního programu psychologie na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy **udělení titulu „Ph.D.“**

Dne 23. dubna 2012

MUDr. Radim Uzel, CSc.